

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

CONCRECIÓN CURRICULAR

IES DO BARRAL

CÓDIGO DO CENTRO 36024781

Curso 2023/2024

Índice

A) A adecuación dos obxectivos xerais das etapas ao contexto do centro.....	3
B) A contribución á adquisición das competencias clave.....	13
C) Os criterios para desenvolver os principios pedagóxicos e incorporar os elementos transversais.....	16
D) Os criterios de carácter xeral sobre a metodoloxía.....	16
E) Os criterios de carácter xeral sobre os materiais e recursos didácticos.....	19
F) Os criterios de oferta educativa, itinerarios e optatividade.....	20
G) Os criterios para o deseño das actividades complementarias.....	21
H) Os criterios para o deseño dos plans de reforzo ou de recuperación para o alumnado que promocióne con materias, ámbitos ou módulos pendentes de cursos anteriores..	23
I) Os criterios para o deseño dos plans específicos de reforzo ou personalizados para o alumnado que deba permanecer un ano máis no mesmo curso.....	24
J) Os criterios xerais para a avaliación, e de ser o caso, a promoción e a titulación.....	25
K) Os criterios xerais do outorgamento de matrículas de honra.....	28
L) As decisións e criterios xerais para a elaboración e avaliación das programacións didácticas.....	30
M) Os criterios para a participación do centro en proxectos, plans e programas.....	31
N) O procedemento para a revisión, avaliación e modificación da concreción curricular...	32

A) A adecuación dos obxectivos xerais das etapas ao contexto do centro.

O decreto 156/2022, do 15 de setembro que establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia establece que a educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nas alumnas e nos alumnos as capacidades que lles permitan desenvolver unha serie de obxectivos, que a continuación concretamos para o noso centro en:

- a. Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
  - Facilitar o coñecemento dos diferentes órganos de participación que existen no centro, os procedementos para formar parte deles e a función que a normativa e o NOF se lles atribúe, especialmente no relativo a garantir o exercicio dos dereitos e deberes.
  - Facilitar a participación do alumnado e das familias nos órganos de representación que se establezan no instituto, de acordo coa normativa vixente.
  - Coñecer as normas establecidas no Plan de Convivencia e nas NOF, especialmente no que atinxe co relacionado co exercicio dos dereitos e deberes.
  - Promover a participación nos procedementos establecidos no Plan de Convivencia, nas NOF, ou noutras fontes normativas, para a mellora das relacións entre as persoas que forman parte da comunidade educativa.
  - Promover a participación activa do alumnado e das familias nos procesos de definición ou revisión dos documentos institucionais do instituto, e especialmente da Plan de Convivencia, o NOF ou o Proxecto Educativo.
  - Educar para a igualdade, entendida como a posibilidade de formar cada persoa segundo os seus intereses e desenvolvendo as súas capacidades, independentemente das súas cultura, a súa raza, sexo, relixión, etc., implementando estratexias que permitan atender toda a diversidade do alumnado, e xerando o clima axeitado para a educación intercultural.
  - Mostrar o respecto e a consideración debidas a todos os membros da comunidade educativa.
- b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
  - Desenvolver estratexias pedagóxicas que faciliten a adquisición de hábitos de estudo, compromiso coas normas, sentido da obriga e compromiso consigo mesmo e co resto. Este obxectivo concrétase no fomento do traballo cooperativo, onde se propicia unha actitude de respecto cara ás opinións dos compañeiros/as e profesorado, ademais de
  - lograr a cohesión dos grupos, pois mediante este tipo de aprendizaxe fómense valores como empatía, participación, asunción de responsabilidades, conciencia dos propios erros, ademais de desenvolver habilidades sociais e inclusividade.

- Establecer estratexias para que o alumnado comprenda a puntualidade e a asistencia regular, como necesidade no cumprimento de cada unha das actividades que se deben realizar no instituto.
- c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre mulleres e homes.
- Promover a igualdade entre o alumnado, como dereito democrático das persoas que todos debemos gozar polo feito de selo.
  - Promover o desenvolvemento de actitudes de rexeitamento aos actos de violencia ou discriminación.
  - Promover a concienciación da necesidade de denunciar calquera acto de violencia físico ou psicolóxico exercido contra compañeiros e, especialmente, aqueles relacionadas coa discriminación por razón de sexo, raza, relixión, nacionalidade, etc.
  - Desenvolver actitudes críticas ante decisións ou actitudes que impliquen a asunción de discriminando estereotipos.
  - Mostrar unha actitude favorable cara á realización compartida das tarefas escolares e cara á traballo en equipo, mediante estratexias de aprendizaxe cooperativa, ou calquera outra, que pode servir para facilitar a colaboración solidaria entre o alumnado.
- d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- Potenciar a afectividade como soporte básico de calquera relación entre as persoas.
  - Promover o recoñecemento e o respecto polas expresións afectivas dos demais, sendo tolerante coas ideas, tendencias e costumes do resto dos compañeiros e compañeiras, así como todos os demais membros da comunidade educativa.
  - Formarse no coñecemento do conflito, como consecuencia natural da discrepancia no relacións humanas, pero proporcionando recursos para a súa xestión pacífica.
  - Formarse no coñecemento das diferentes fases do proceso de solución pacífica de conflitos.
  - Desenvolver procedementos de mediación e prácticas restaurativas, como vía de resolución de conflitos, e fomentar a participación do alumnado.
- e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Desenvolver as competencias tecnolóxicas básicas e avanzar nunha reflexión ética sobre o seu funcionamento e a súa utilización.
- Mellorar do desenvolvemento e implantación das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) como eixo da actuación do centro.
  - Potenciar o uso educativo das TIC, como fonte de coñecemento, e como instrumento de comunicación, pero tamén como ferramenta de aprendizaxe.
  - Potenciar a formación do profesorado, necesaria para o óptimo desenvolvemento das TIC como ferramentas de aprendizaxe.

- Fomentar e facilitar, na medida do posible, o achegamento das familias ás TIC, como recurso para o seu achegamento á realidade global.
  - Desenvolver os recursos do centro en materia de programación e comunicación, especialmente na nosa páxina web ou outras ferramentas informáticas.
- f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- Desenvolver metodoloxías que permitan ao alumnado adquirir coñecementos dun xeito integrado, salvando, na medida do posible, a ordenación en disciplinas.
  - Potenciar o achegamento ao coñecemento mediante a solución de problemas extraídos da realidade, que facilitan a relación do aprendido coas vivencias da vida cotiá.
- g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmos, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- Promover e utilizar o traballo en equipo cooperativo na aula, sendo conscientes da importancia das achegas que cada membro do equipo pode facer para acadar o obxectivo do grupo, así como dos diferentes roles e dinámicas que se desenvolven na aula dentro dos grupos, para xestionalos correctamente..
  - Formar o alumnado no coñecemento e uso de diferentes técnicas e estratexias para o desenvolvemento da creatividade.
  - Promover o desenvolvemento da iniciativa do alumnado de aportar e propoñer ideas e suxestións que contribúan a dinamizar a vida do instituto.
- h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, mensaxes e textos complexos, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- Elaborar o Plan Lector, establecendo as correccións de mellora que o seu funcionamento aconsella, como elemento de planificación das actuacións do centro para o consecución deste obxectivo.
  - Promover no alumnado a valoración da importancia da lectura como forma de achegarse á cultura e como fonte de coñecemento e enriquecemento persoal.
  - Fomentar o uso correcto da linguaxe e da expresión oral e comprender a súa importancia como instrumento básico de comunicación en diferentes facetas da vida.
  - Fomentar o interese por participar activamente en debates, exposicións orais ou calquera outro procedemento de comunicación oral, facilitando ocasións favorables para isto, tanto na aula como noutras accións educativas.
  - Potenciar o uso e promover o respecto e valoración da lingua galega como parte do noso patrimonio cultural, tanto a través de materias específicas así como nas actividades que realice o centro.
- i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- Promover iniciativas que se propoñan para permitir ao alumnado tomar contacto con contornos de aprendizaxe noutras linguas.

- Promover a participación do instituto en programas e proxectos europeos, intercambio de experiencias de aprendizaxe, intercambio de estudantes, etc.
- j. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das demais persoas, así como o patrimonio artístico e cultural.
- Promover o tratamento interdisciplinar dos contidos relacionados co patrimonio e cultura, ademais dos contidos das materias específicas relacionadas con esta obxectivo.
  - Promover actividades extraescolares relacionadas co patrimonio e a cultura.
- k. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e do das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado, a empatía e o respecto cara aos seres vivos, especialmente os animais, e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- Potenciaranse actividades de carácter complementario e extraescolar relacionadas con estilos de vida saudable e sexualidade.
  - Potenciar no alumnado hábitos de hixiene e alimentación saudables, valorando estes como fonte de benestar, tanto físico como mental.
  - Formarse no gusto pola práctica dalgún deporte e valorar a importancia de exercicio físico ao longo da vida.
  - Desenvolver no alumnado afeccións que lle permitan realizar actividades ao aire libre liberdade e en contacto coa natureza, aprendendo a respectala.
  - Formarse no coidado e conservación do medio físico, como fonte de recursos naturais necesarios para o desenvolvemento dos seres vivos.
- l. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- Fomentar no alumnado o desenvolvemento da observación e da imaxinación, requisitos previos para a creación artística.
  - Promover a participación en actividades creativas que impliquen a correcta realización de obras, a súa preparación para mostrar, etc.
  - Promover entre o alumnado a participación en manifestacións dunha ou artística creativos, como exposicións, concertos, actuacións teatrais ou doutro tipo, visita de espazos web específicos, etc.
  - Valorar adecuadamente as creacións que o alumnado pode realizar no desenvolvemento de proxectos relacionados con este obxectivo.
- m. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- Valorar e analizar e o legado artístico, cultural, socioeconómico e ambiental do medio local e de Galicia..

- Participar nos diferentes proxectos establecidos por outras administracións ou entidades, cuxo obxectivo sexa o coñecemento ou divulgación do patrimonio histórico, cultural, etnográfico, xeolóxico, biolóxico, etc. de Galicia.
  - Coñecer os sectores económicos e os espazos naturais galegos, recoñecendo os seus impacto na nosa calidade de vida e a necesidade de contribuír á súa conservación e mellora.
  - Valorar os recursos naturais da zona, recoñecer as súas limitacións e promover accións orientada ao aforro e ao uso racional destes recursos.
  - Promover o coñecemento do medio natural galego e do seu deterioro, mediante a observación da paisaxe e de debates que contribúan a desenvolver, ademais, o espírito crítico do alumnado.
  - Coñecer as manifestacións artísticas máis relevantes da zona e as posibilidades plásticas e paisaxísticas do medio natural.
  - Potenciar a música local e popular da zona, como forma de poñer en valor a cultura galega, tanto lingüística como musicalmente.
- n. Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.
- Utilizar, promover e divulgar a lingua galega en todas as actividades que se leven a cabo no Centro.
  - Promover a lectura, fala, comprensión e escritura na lingua propia da nosa Comunidade.
  - Valorar a historia e cultura propias deseñando programas de coñecemento das mesmas.
  - Manter informada á comunidade educativa de acontecementos vinculados coa cultura galega na zona: exposicións, festexos, revistas , concursos...
  - Facilitar a asistencia ao colexio de ilustradores, escritores, contacontos, grupos teatrais e de música tradicional, ou persoeiros relevantes da escena pública, que promovan a lingua e cultura galegas.
  - Dotar á biblioteca e ás aulas de materiais informáticos e audiovisuais en galego, e promover o seu uso.
  - Fomentar o uso das TICs empregando o galego.
  - Potenciar a valoración positiva do uso do idioma galego por parte de todos os membros da comunidade educativa.

O decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia establece que o bacharelato contribuirá a desenvolver nas alumnas e nos alumnos as capacidades que lles permitan desenvolver unha serie de obxectivos, que a continuación concretamos para o noso centro en:

- a. Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.
  - Coñecemento dos deberes e dereitos da comunidade escolar e o cumprimento das normas de convivencia reflectidas nas NOF do Centro.
  - Tomar conciencia de que o centro é un lugar para comezar no exercicio da solidariedade, o respecto e outros dereitos e deberes cidadáns.
  - Facilitar e promover a participación do alumnado na dinámica do instituto, canalizándoo a través dos representantes do alumnado nos órganos de representación e colexiados do centro.
- b. Consolidar unha madureza persoal, afectivo-sexual e social que lles permita actuar de forma respectuosa, responsable e autónoma, e desenvolver o seu espírito crítico. Prever, detectar e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais, así como as posibles situacións de violencia. Opoñer o pensamento autoritario ao libre exercicio da razón.
  - Xerar puntos de vista persoais a partir da valoración crítica de quen ofrece a sociedade.
  - Adquirir unha representación moral do mundo que permita facer xuízos críticos e razoamento moral sobre o meu comportamento e o dos demais.
  - Analizar e comprender os trazos e problemas centrais da organización política no que vivimos e formase un xuízo persoal crítico e razoado.
  - Consolidar e desenvolver no alumnado as actitudes e hábitos característicos da democracia, adquirindo independencia de criterios e criterio crítico para avaliar os feitos, accións e opinións, desenvolvendo actitudes de tolerancia e valoración doutras opinións e solidariedade con persoas, colectivos desfavorecidos e marxinados.
  - Potenciar comportamentos responsables cara aos demais, aos seres vivos, ao medio ambiente e aos planeta.
  - Promover estratexias para actuar con responsabilidade e autonomía.
- c. Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades de mulleres e homes, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes, así como o recoñecemento e o ensino do papel das mulleres na historia, e impulsar a igualdade real e a non discriminación por razón de nacemento, sexo, orixe racial ou étnica, discapacidade, idade, enfermidade, relixión ou crenzas, orientación sexual ou identidade de xénero, ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
  - Promover a igualdade entre o alumnado, como dereito democrático das persoas que todos debemos gozar polo feito de selo.

- Promover o desenvolvemento de actitudes de rexeitamento ante actos de violencia ou discriminación.
  - Promover a concienciación da necesidade de denunciar calquera actitude de violencia física ou psicolóxica exercida contra compañeiros ou compañeiras e, especialmente, de os relacionados coa discriminación por razón de sexo, raza, relixión, nacionalidade etc.
  - Desenvolver actitudes críticas ante decisións ou actitudes que impliquen a asunción de discriminando estereotipos.
  - Mostrar unha actitude favorable cara á realización compartida das tarefas escolares e cara traballo en equipo, mediante estratexias de aprendizaxe cooperativa ou calquera outra, que pode servir para facilitar a colaboración conxunta entre o alumnado.
- d. Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- Destacar e valorar a importancia do traballo persoal e da disciplina no estudo e traballo diario.
  - Valorar o traballo persoal, diario e sistemático do alumnado.
  - Prestar especial atención á creación de hábitos lectores entre o alumnado.
  - Destacar a importancia de asistencia diaria a clase como elemento fundamental para consolidar hábitos de disciplina no traballo diario.
- e. Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- Ampliar coñecementos a través dos discursos dos medios de comunicación e desenvolver actitudes críticas cara aos mesmos.
  - Desenvolver as competencias e habilidades discursivas.
  - Desenvolver as capacidades lingüísticas, conseguindo o máximo dominio e competencia verbal.
  - Dotar ao alumnado de capacidade para coñecer discursos alleos e, por outra parte, elevar o nivel de coñecemento e a capacidade de reflexión, ademais de incrementar a experiencia lectora e a potencialidade creadora, exercendo o seu uso adecuadamente, axustando a súa expresión a cada situación e contexto de comunicación, ao tempo que toma conciencia de las posibilidades creativas da lingua.
- f. Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- Promover iniciativas que se propoñan para permitir ao alumnado tomar contacto con contornos de aprendizaxe noutras linguas.
  - Promover a participación do instituto en programas e proxectos europeos, intercambio de experiencias de aprendizaxe, intercambio de estudantes, etc.
- g. Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

- Implicar a todas as áreas que compoñen o currículo en considerar as novas tecnoloxías como unha ferramenta de traballo necesaria no proceso de ensino-aprendizaxe e incluílas nas propostas metodolóxicas dos docentes.
  - Aplicar as TIC como instrumentos que faciliten o acceso rápido e eficiente á información por parte dos estudantes, facéndoos conscientes da súa uso crítico e racional, evitando que o seu uso incorrecto cause disfuncións no seu formación.
  - Elaborar e desenvolver o Plan Dixital do centro.
- h. Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e na mellora do seu ámbito social.
- Coñecer, situándoos adecuadamente no tempo e no espazo, feitos e fenómenos histórico, xeográfico, económico e artístico, ideolóxico, espiritual, tecnolóxico ou material, relevante no pasado ou no presente de España e de Occidente.
  - Comprender os principais aspectos económicos, sociais, políticos, científicos e culturas do mundo contemporáneo e, particularmente, da actual Galicia, España ou das súas raíces históricas.
- i. Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- Saber aplicar os métodos de investigación axeitados.
  - Relacionar os aspectos teóricos das materias coas súas aplicacións prácticas no sociedade.
  - Aplicar en todas as materias da modalidade, polo seu carácter instrumental, a razoamento lóxico e matemático.
- j. Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao ambiente.
- Utilizar o discurso racional para presentar adecuadamente problemas, adquirir rigor no pensamento científico, encadeando de forma coherente, crítica e razoada o argumentos e detectar incorreccións lóxicas.
  - Recoñecer e comprender as distintas etapas que determinan o desenvolvemento do método científico no estudo de diversas materias como medio válido para facilitar o comunicación e garantir a validez dos resultados.
  - Fomentar no alumnado a capacidade de procura de información utilizando diversas fontes, tratala adecuadamente e desenvolve con rigor o traballo dos diferentes ramas de coñecemento, presentándoas correctamente e utilizándoas en todo momento os recursos máis axeitados.
  - Promover actitudes críticas e razoadas sobre as diversas actividades que os humanos desenvolven no contorno no que nos atopamos, propoñendo solucións que promover o desenvolvemento sostible.
  - Promover a participación do alumnado en accións educativas relacionadas co a defensa e mellora do medio ambiente.
- k. Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

- Fomentar a participación responsable do alumnado nas actividades realizadas tanto nas aulas como nos órganos colexiados.
  - Fomentar as técnicas de traballo cooperativo, aportando propostas e traballo persoal e aceptando e respectando as opinións dos demais.
  - Desenvolver unha capacidade crítica que permita ao alumnado tomar decisións de forma autónoma e responsable.
- l. Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- Fomentar valores estéticos no alumno, actitude aberta e receptiva cara ao medio natural e artificial, sensibilización cara a beleza e a harmonía.
  - Crear hábitos de observación e predisposición cara á interiorización das experiencias.
  - Desenvolver a capacidade crítica: actitude aberta, comprensiva e enfática ante as obras dos demais e actitude crítica razoada ante calquera mensaxe, comunicación e traballo literario.
- m. Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Afianzar os hábitos de actividades físico-deportivas para favorecer o benestar físico e mental, así como medio de desenvolvemento persoal e social.
- Axudar ao alumnado a coñecerse a si mesmo e valorar a riqueza expresiva do corpo.
  - Entender e practicar o exercicio físico e o deporte como forma de manifestación artística e cultural.
  - Participar do exercicio físico e o deporte como instrumento para mellorar a disposición física e mental, actuando con equilibrio en calquera situación da vida cotiá.
  - Promover os valores relacionados co uso e goce dun "modus vivendi" saudable, tanto no marco ambiental como social.
- n. Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da mobilidade segura e saudable.
- O alumnado deben tomar conciencia dos cambios que supón a actividade humana produce e a súa repercusión na calidade de vida (contaminación polo tráfico, desaparición de espazos verdes, residuos urbanos, etc.).
  - Adquirir coñecementos sobre educación de condución dirixidas á prevención da seguridade viaria.
- o. Fomentar unha actitude responsable e comprometida na loita contra o cambio climático e na defensa do desenvolvemento sustentable.
- Sensibilizar ao alumnado sobre as causas e as consecuencias do cambio climático, a través dunha alfabetización ambiental.
  - Promover no alumnado un papel activo fronte ao cambio climático, para adopción de medidas individuais e colectivas.
  - Favorecer un cambio no estilo de vida cara a un máis sostible e respectuoso con noso contorno.

- Coñecer o camiño e os desafíos implicados para acadar o desenvolvemento sostible.
  - Adquirir as habilidades sociais para colaborar, negociar e comunicar para promover o desenvolvemento sostible.
- p. Valorar, respectar e afianzar o patrimonio cultural material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.
- Coñecer, apreciar e gozar do patrimonio histórico, artístico, cultural e natural da nosa contorna e o conxunto de Galicia.
  - Recuperar o noso legado, tradición e cultura.
  - Deseñar actividades que impliquen inventariar e dar a coñecer coleccións e arquivos documentais públicos e privados.
  - Impulsar outras actividades dirixidas á recuperación e difusión da nosa gastronomía tradicional e a nosa tradición oral local.

B) A contribución á adquisición das competencias clave.

Cómpre sinalar que a relación entre as materias, por unha banda, e competencias, por unha outra, non é biunívoca, senón que todas as áreas e materias deben contribuir ao desenvolvemento de diferentes diversas competencias e non hai ningunha destas que depende exclusivamente dun deles.

Está claro que hai algunhas conexións máis específicas que outros, como o que se produce, para exemplo, entre competencia matemática e área de matemáticas, pero mesmo nese caso o desenvolvemento da dita competencia debe ser complementar co traballo realizado noutras áreas, aínda que dun xeito menos directo e intensivo. Noutras palabras, hai un cruce múltiple entre áreas, materias e competencias.

Hai varias materias que contribúen a promover o logro de todas as competencias, mentres que algunhas competencias se desenvolveron a través de todas as materias. Noutros casos hai algunhas conexións inexistentes ou tan limitadas que non mereceron ser destacado. Pero tamén se pode ver que non hai ningún caso de relación un a un. Este é o motivo polo que se pode afirmar que a adopción dun currículo baseado en competencias require un enfoque global. O feito de que algunhas competencias deban desenvolverse en todos os ámbitos obriga a consideralas como tarefa que recae en maior ou menor medida en todo o profesorado, evitando así a súa tratamento voluntario ou mesmo voluntarista.

Da mesma maneira, a adquisición de cada unha das competencias clave contribúe á adquisición de todas as demais. Non existe xerarquía entre elas, nin pode establecerse unha correspondencia exclusiva cunha única materia, senón que todas se concretan nas aprendizaxes das distintas áreas, ámbitos ou materias e, pola súa vez, se adquiren e desenvolven a partir das aprendizaxes que se producen no seu conxunto.

As materias do ámbito científico-tecnolóxico (bioloxía e xeoloxía, física e química, matemáticas, tecnoloxía e dixitalización) contribúen de xeito claro, á adquisición da competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría, ademais de na competencia dixital, pois os seus obxectivos están moi relacionados con estas competencias. Tamén teñen unha contribución moi importante na adquisición das competencias persoal, social e de aprender a aprender e competencia emprendedora. Podemos estimar unha porcentaxe dun mínimo dun 20% de contribución á adquisición das competencias claves indicadas sobre o total das materias. Así mesmo, é significativa a contribución destas materias á adquisición da competencia en comunicación lingüística, xa que o alumnado ten que desenvolver a capacidade de comprensión de textos científicos, a lectura comprensiva para a resolución de problemas, a expresión oral e escrita, a precisión e coherencia no uso da linguaxe. Trabállase a expresión cando se emiten hipóteses, contrástanse ideas, acláranse significados sobre conceptos ou procesos científicos en contextos diferentes, realízanse sínteses, elabóranse mapas conceptuais, extráense conclusións, realízanse informes ou organízanse debates onde se fomenten actitudes que favorezan a mellora na expresión oral e escrita, a confianza para expresarse en público, o saber escoitar, o contrastar opinións e ter en conta as ideas dos

demais. Nestas materias se trata de analizar criticamente os problemas da actualidade, desenvolvendo xuízos propios con actitude dialogante, argumentativa, respectuosa. Parte importante é comprender as relacións de ecoddependencia e interconexión entre actuacións locais e globais, e adoptar, de forma consciente e motivada, un estilo de vida sustentable e ecosocialmente responsable. Por tanto, estas materias teñan unha contribución significativa á adquisición da competencia cidadá. Con menor incidencia, pero tamén contribúe á adquisición da competencia plurilingüe ao realizar nestas áreas transferencias entre distintas linguas como estratexia para comunicarse.

As materias do ámbito socio-lingüístico (lingua galega, lingua castelá, linguas estranxeiras, xeografía e historia, economía, filosofía) contribúen dunha forma moi importante e están directamente relacionadas coas competencias de comunicación lingüística, plurilingüe, en conciencia e expresión culturais e competencia cidadá. Estas materias teñen un peso superior ao 25% na contribución para a adquisición destas competencias en relación a todas as materias. Tamén teñen unha contribución significativa na adquisición de competencias, que en principio parecen estar máis relacionadas co ámbito científico, como a competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría e a competencia dixital. Estas materias contribúen a competencia STEM ao permitir analizar criticamente as solucións a problemas e reformularlos, ademais de explicar os fenómenos que ocorren ao seu arredor, facéndose preguntas. Tamén permite interpretar e transmitir os elementos máis relevantes de procesos científicos. En relación á competencia dixital, a comunicación, participación, colaboración compartindo contidos, datos e información, ademais de realizar buscas de información na rede baixo criterios de validez, calidade, actualidade e fiabilidade, son obxectivos destas materias. A contribución a competencia emprendedora é importante, pois é precisa analizar as oportunidades e necesidades, facer balance utilizando destrezas que favorezan o traballo colaborativo e en equipo, para reunir e optimizar os recursos necesarios.

Moi importante contribución á adquisición da competencia en conciencia e expresión culturais e da competencia persoal, social e de aprender a aprender teñen as materias de educación física, educación plástica e visual e música. A maior parte dos seus obxectivos inciden directamente na adquisición desta competencia. Tamén contribúen dun xeito significativo na competencia en comunicación lingüística, competencia cidadá, e en menor medida na competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría, salvo no caso da materia de educación física pois un dos seus obxectivos principais é consolidar un estilo de vida activo e saudable no alumnado.

Partindo do perfil competencial de cada materia, estimamos a seguinte contribución de cada materia á adquisición das competencias clave:

C) Os criterios para desenvolver os principios pedagóxicos e incorporar os elementos transversais

En todas as materias traballarase a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o emprendemento social e empresarial, o fomento do espírito crítico e científico, a educación emocional e en valores, a igualdade de xénero e a creatividade.

Fomentaranse o traballo transversal da igualdade entre mulleres e homes, da educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, da formación estética, da concienciación e formación sobre o cambio climático, da educación para a sustentabilidade e consumo responsable, do respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

Promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia.

D) Os criterios de carácter xeral sobre a metodoloxía.

A educación debe ser un instrumento nivelador e compensador, co que se busca a inclusión do alumnado e a eliminación das súas desigualdades e diferenzas de orden social, familiar, á vez que pon en marcha medidas de inclusión social e accións pedagóxicas integradoras como medidas de atención á diversidade e atención individualizada a los alumnos. Ademais, a educación non só busca o progreso académico senón que tamén a formación para a convivencia. Outro aspecto a ter en conta é que a educación debe adaptarse aos diferentes ritmos de aprendizaxe, favorecer a capacidade de aprender, promover o traballo en equipo do alumnado e favorecer a contextualización das aprendizaxes e a participación activa do alumnado na construción dos mesmos e na adquisición das competencias.

Partindo das consideracións anteriores e tendo en conta o contexto sociocultural do noso centro, a acción educativa debe seguir as indicacións seguintes:

- Debe facilitarse a construción de aprendizaxes significativas. O profesorado procurará utilizar fórmulas de aprendizaxe que permitan ao alumno establecer relacións entre os contidos e as súas experiencias previas e os novos contidos e o uso dunha memorización comprensiva.
- Os contidos deben estar interrelacionados. O alumnado ten que percibir que os diferentes coñecementos forman un todo, integrándose nunha globalidade cuxas interrelacións ten que descubrir, tanto no referido a unha mesma área como entre diferentes áreas. Por iso é fundamental buscar e garantir a interdisciplinariedade.
- A aprendizaxe debe ser funcional, tomando como punto de partida as competencias clave. Para lograr unha asimilación real por parte do alumnado da aprendizaxe, esta debe ser percibida como algo próximo ás súas experiencias e referentes, ser potencialmente motivadora e ser capaz de modificar os seus esquemas de coñecemento.

- Deseño e desenvolvemento curricular flexible. A ensinanza debe ser individualizada e atender á diversidade de capacidades, motivacións e intereses do alumnado.
- Xeración dun clima de traballo adecuado: motivación individual e funcionamento harmónico, cooperativo e solidario do grupo á aplicación de calquera técnica ou estratexia metodolóxica esixe un clima serio e de traballo, gratificante e motivador, que asegure tamén a práctica dos valores básicos da convivencia.
- Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación. As TIC, por constituírse como referentes fundamentais, dada a súa xeneralización, forman parte elemental – acrecentada polas súas posibilidades de aplicación educativa– de calquera proceso de ensino significativo e funcional.
- Reforzo dos aspectos prácticos e profesionais. Sen esquecer a base teórica, que é o que fai razoamento e reflexión posibles, básicas para a maduración persoal e para o avance social.
- Novo enfoque dos procesos de avaliación e cualificación do alumnado. Os instrumentos de avaliación adoptados, así como os criterios de cualificación deben permitir a reformulación da propia metodoloxía adoptada e introducir periodicamente os cambios e correccións necesarios para melloralas

Todo o anterior implica:

- Unha metodoloxía activa.

O profesorado deberá seguir, entre outras, as seguintes pautas de actuación:

- a) Verificación do nivel de coñecementos, aptitudes e intereses previos do alumnado (proba inicial, observación, interacción, investigación do alumno, expediente académico, etc.),
- b) Explicación ao alumnado da finalidade das actividades,
- c) Desenvolvemento de actividades docentes utilizando diversas técnicas e recursos, diversos materiais curriculares, etc,
- d) Deseño da intervención docente na aula delimitando as fases: información e explicación; aprendizaxe e aplicación, avaliación,
- e) Diversidade de actividades sucesivas para un mesmo alumno/a e simultaneamente para diferentes alumnos/as ou grupos,
- f) Promover as interaccións na aula, favorecendo o traballo individual e cooperativo do alumnado na aula,
- g) Realizar axustes e modificacións no desenvolvemento do proceso como consecuencia da constante autoavaliación,
- h) Traballo en equipo do profesorado para ofrecer un enfoque integrado e multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente que atenden a cada alumno na grupo.

- A inclusión do alumnado na dinámica da aula, para o que o profesor:
  - a) parta do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas,
  - b) vele pola construción de aprendizaxes significativas, mobilizando os seus coñecementos previos e estimulando a memorización integral,
  - c) proporcione situacións motivadoras para o alumnado e favorecerá a actualización dos seus coñecementos,
  - d) favoreza as interaccións entre o alumnado e o profesorado e entre o propio alumnado,
  - e) facilite a aplicación práctica dos coñecementos,
  - f) fomente o uso das TIC,
  - g) exemplifique sobre a aplicación práctica dos coñecementos adquiridos.
- A atención permanente á diversidade, que obriga a ofrecer un ensino individualizado, adaptado á diversidade de capacidades e intereses do alumnado.
- Aprendizaxe para a convivencia.
- A avaliación continua e final do proceso de ensino-aprendizaxe, co fin de corrixir erros e mellorar a práctica e os resultados do proceso.

Segundo as especificidades de cada materia, poderán utilizarse tantas técnicas e actividades de aprendizaxe que se axusten aos principios e procedementos expostos, sempre que sexan axeitadas ao contido e ao alumnado co que se empreguen. As técnicas e actividades poden ser moi diversas e convén empregar dita diversidade de opcións, mesmo para a mesma materia, de forma simultánea, alternativa ou secuencial. Como regra as técnicas de aprendizaxe, máis pasivas, como exposición por parte do profesor para expoñer temas, dar pautas e normas, aclarar conceptos, presentar esquemas, explicar procesos, demostrar, propoñer solucións, resolver problemas e cuestións similares, debería servir como instrumento para o desenvolvemento de técnicas máis activas que impliquen ao alumnado a realización de actividades como a busca e xestión da información, a verificación e aplicación, o descubrimento, a resolución de problemas, os comentarios de temas, a planificación, o debate, a experimentación ou a autoavaliación, entre outras. Por tanto, a liñas metodolóxicas do centro debe garantir a inclusión e permitir realizar os axustes necesarios á realidade de cada alumna e alumno. As metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos promoven esta inclusión e se axustan ao exposto anteriormente. Estas metodoloxías permiten o deseño de actividades educativas variadas e o uso de múltiples recursos, ademais de ter un carácter práctico e potenciar o traballo en equipo e o proceso de avaliación continua, ademais de fomentar a aprendizaxe en convivencia. A aplicación xeneralizada destas metodoloxía activas en todos os cursos e materias é un dos obxectivos cara a onde camiña o centro.

E) Os criterios de carácter xeral sobre os materiais e recursos didácticos.

Os materiais e recursos didácticos empregados serán os máis axeitados ás actividades programadas en cada materia. No caso de materiais de uso común e xeral, os responsables do uso e distribución serán o xefe/a de estudos, secretario/a e os coordinadores/as dos distintos ámbitos. Se se trata de materiais adscritos a un departamento concreto, este será o encargado de regular o seu uso entre o profesorado membro, ou polo alumnado ao seu cargo. Procurarase limitar o uso de materiais e recursos que o alumnado deba adquirir, para evitar, na medida do posible, situacións de discriminación por razóns económicas. O departamento colaborará, na medida das súas posibilidades, na obtención dos materiais necesarios para aquel alumnado que, por falta de recursos económicos non poida adquirilos por si mesmos. Corresponde aos departamentos pedagóxicos determinar os materiais curriculares que van ser utilizados, incluídos os libros de texto. Na selección de materiais teranse en conta os seguintes criterios básicos:

- Que sexan adecuados para acadar os obxectivos.
- Que favorezan o desenvolvemento das capacidades formuladas nos obxectivos xerais.
- Que non sexan discriminatorios para o alumnado, en función dos recursos económicos, capacidade intelectual, xénero, etnia, orientación sexual, etc. .
- Que sexan axeitados á idade e aos ritmos de aprendizaxe.
- Que permitan o uso de diferentes tipos de razoamentos (concretos, abstractos, analíticos, sintéticos...).
- Que favorezan o tratamento global e integrado das aprendizaxes.
- Que se axusten ao actividades programadas.
- Que incorporen un alto grao de interactividade didáctica.
- Que o seu uso motive a adquisición de hábitos e actividades positivas cara a valores sociais, culturais, naturais...
- Respectarase os valores asumidos pola sociedade, favorecendo a súa práctica, o respecto ao medio ambiente, a diversidade persoal e cultural.

Os libros de texto adoptados para un determinado curso non poderán ser substituídos por outros por un período de seis anos. Excepcionalmente e por motivos debidamente xustificadas, os libros de texto poderán ser substituídos antes de cinco anos, previa autorización da consellería competente en materia educativa.

F) Os criterios de oferta educativa, itinerarios e optatividade.

A oferta educativa do centro, a agrupación de materias en diferentes itinerarios e a oferta de materias optativas baséase nos seguintes criterios:

- dar resposta aos intereses e necesidades do noso alumnado,
- a atención a diversidade do alumnado do centro.
- encadrar a oferta na liña metodolóxica do centro, ofertando optativas e creando itinerarios compatibles cun ensino participativo, activo e inclusivo.
- a eficacia dos nosos recursos tanto materiais como humanos. Precisamos ter un mínimo número de alumnos/as nos itinerarios e materias para non comprometer os recursos materiais e humanos que son moi necesarios para atender a gran diversidade de alumnado que temos, nun grupo reducido de alumnado.
- Promover e fomentar as materias que traten de xeito directo con temas de especial importancia como a igualdade de xénero, a prevención da violencia de xénero e o respecto á diversidade afectivo-sexual, o desenvolvemento sostible, a educación para a paz e os dereitos humanos, o mundo dixital.

Tendo en conta o anterior, a finais de curso elaboramos uns formularios con toda a oferta educativa que podemos prestar para que o alumnado e as súas familias indiquen por orde de preferencia as materias optativas ou de opción que queren cursar. Posteriormente, en función dos resultados recollidos nos formularios se deseñan os distintos itinerarios ou agrupacións de materias e se realiza unha oferta de materias optativas na matrícula. Finalmente se revisan as matrículas para comprobar que todos os itinerarios e materia optativas teñen un número mínimo de alumnado.

En caso de que nalgunha materia non haia un número mínimo de alumnado, se lle asigna a este a seguinte materia por orde de preferencia ou se reaxustan os itinerarios, creando grupos mixtos.

G) Os criterios para o deseño das actividades complementarias.

Os criterios para o deseño das actividades complementarias son:

- Deben ir dirixidas ao grupo aula completo.
- Non se poderán realizar actividades que impliquen desprazamento en vehículos particulares.
- Procurarase non organizalas nas semanas previas as sesións de avaliación.
- Realízanse en horario lectivo.
- Deben estar incluídas nas programacións didácticas dos departamentos.
- Comunicarase á vicedirección antes de finalizar o mes de outubro.
- Na programación e execución destas actividades non se poderá establecer ningún criterio discriminatorio.
- Estimularase a socialización, integración e participación de todos os membros da comunidade educativa.
- Daráselle prioridade aquelas actividades que supoñan a participación de diferentes áreas de coñecemento, especialmente as que contemplan a interdisciplinidade de distintas materias.
- Na programación e execución velarase porque prexudique o menos posible o desenvolvemento do resto da actividade docente.
- Procurarase que exista un equilibrio en canto ó número de actividades nos distintos cursos e niveis.
- Considérase conveniente prestar maior atención a aqueles grupos que presenten maiores dificultades no proceso de aprendizaxe, e en especial no que se refire ó seu proceso de socialización e desenvolvemento de habilidades sociais. As actividades complementarias e extraescolares, pola súa natureza, son un instrumento adecuado e eficaz para potenciar determinados comportamentos e tamén para modificar condutas indesexables.
- Garantírase o dereito á realización de actividades do profesorado que por circunstancias das súas materias teñan pouco alumnado.
- A proposta do profesorado, da xefatura de estudos ou da propia vicedirección, poderá excluírse da participación nunha actividade a aqueles alumnos/as que presenten incumprimento das normas do centro ou disciplina e de respecto ó profesorado.
- Se durante a realización dunha actividade fóra do centro o comportamento dalgún alumno/a non é o adecuado, o profesor/a responsable poderá tomar as medidas oportunas e si é necesario proceder ó seu retorno ó centro ou ben ó domicilio, previa comunicación á dirección do centro.

a) As actividades complementarias desenvoltas no centro:

- Son obrigatorias para os/as alumnos/as.
- Cada profesor/a acompañará aos seus alumnos/as durante a actividade.
- Intentarase non poñer exames coincidindo coas actividades previstas.

b) Fóra do centro

- Non son obrigatorias para os/as alumnos/as.
- Deben estar autorizadas polo pai,nai ou titor legal.
- Comunicaranse á vicedirección con unha antelación de 15 días.
- O alumnado que non participe realizará tarefas académicas (deben asistir ó centro).
- Como mínimo irá un profesor/a por cada 20 alumnos/as.
- O profesorado responsable acompañará ao alumnado dende a saída ata o regreso.
- O profesorado que non vaia ás excursións e quede sen alumnado asistirá ó centro no seu horario normal e realizará labores de garda ou atenderá ao alumnado que non participe na actividade complementaria.
- As actividades complementarias que se realicen cumprirán cos protocolos de seguridade e informarase ás familias con antelación.

H) Os criterios para o deseño dos plans de reforzo ou de recuperación para o alumnado que promocióne con materias, ámbitos ou módulos pendentes de cursos anteriores.

O plan de reforzo será elaborado polo profesorado que imparte a materia que a alumna ou o alumno teñan pendente de superar, baixo as directrices do correspondente departamento didáctico e co coñecemento do profesorado titor.

Este plan terá como referentes os obxectivos da materia e a contribución á adquisición das competencias, adaptándose ás particularidades de cada alumna ou alumno destinatarios. O departamento didáctico velará pola realización do plan por parte da alumna ou do alumno.

O plan de reforzo incluirá:

- Información relevante sobre a materia ou as materias sen superar.
- Currículo para desenvolver, con especificación dos criterios de avaliación.
- Estratexias metodolóxicas que se utilizarán no seu desenvolvemento.
- Recursos necesarios para o seu desenvolvemento.
- Tarefas para realizar, coa debida temporización.
- Seguimento e avaliación.
- Acreditación da información á familia.

Facilitaranse de forma trimestral ao alumnado actividades e tarefas de reforzo e apoio. Tamén se realizarán probas escritas en cada avaliación. Nos criterios de cualificación das programación didácticas de cada departamento recollerase o valor ou puntuación que se lle asigna as tarefas, actividades, exames e demais probas. O seguimento destas tarefas será realizado polo profesor/a que imparte a materia. No caso de que a materia pendente non teña continuidade no cursos seguintes, será o xefe ou xefa de departamento o encargado de facer o seguimento das actividades de recuperación.

Adicionalmente, nas materias de contidos progresivos, os departamentos poderán establecer que a superación dunha ou varias avaliacións da materia do curso actual suporá a superación da materia pendente da mesma denominación de cursos anteriores.

I) Os criterios para o deseño dos plans específicos de reforzo ou personalizados para o alumnado que deba permanecer un ano máis no mesmo curso.

O plan específico personalizado ten como finalidade adaptar as condicións curriculares ás necesidades do alumnado que deba permanecer un ano máis no mesmo curso, para tratar de superar as dificultades detectadas.

Este plan será elaborado polo equipo docente, baixo a coordinación do profesorado titor, e desenvolverase ao longo de todo o curso. Utilizarase un modelo normalizado para a elaboración de dito plan que debe conter:

- Relación das necesidades educativas que motivaron a repetición do curso, consultando informes individualizados do curso pasado e folia de excel de medidas de atención á diversidade (MAD) do curso pasado.
- Medidas ordinarias aplicadas no curso anterior, consultando os informes descritos no punto anterior.
- Aspectos relevantes que dificultan ou favorecen a súa aprendizaxe.
- Aspectos a reforzar, indicando a materia en concreto ou en xeral.
- Indicación de como se van a reforzar: Secuenciación de contidos.
- Indicación de como se van a reforzar: Formas e instrumentos avaliación.
- Estratexias metodolóxicas que se utilizarán no seu desenvolvemento.
- Recursos necesarios para o desenvolvemento do plan.
- De ser o caso, oferta de medidas extraordinarias.
- Acreditación da información á familia e solicitar a súa implicación na planificación, control da axenda e tarefas.

En cada sesión de avaliación farase o seguimento do plan específico personalizado e, de ser necesario, realizaránselle os axustes que procedan.

J) Os criterios xerais para a avaliación, e de ser o caso, a promoción e a titulación.

A avaliación da aprendizaxe do alumnado levarase a cabo tomando como referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos da etapa os criterios de avaliación. Os referentes da avaliación no caso do alumnado con adaptación curricular serán os incluídos na devandita adaptación.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria será continua. Tendo en conta isto, cando o progreso dunha alumna ou dun alumno non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades, con especial seguimento da situación do alumnado con necesidades educativas especiais, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das aprendizaxes imprescindibles para continuar o proceso educativo.

A avaliación tamén terá un carácter formativo, sendo un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

Así mesmo, a avaliación será integradora e terase en conta como referentes últimos, desde todas as materias ou ámbitos, a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e o desenvolvemento das competencias correspondentes.

Ao longo de cada curso realizaranse para cada grupo tres sesións de avaliación parciais. A sesión da terceira avaliación parcial en ESO coincidirá coa sesión de avaliación final. A sesión de avaliación final ordinaria do alumnado do 1º curso de bacharelato e a sesión da avaliación final de módulos do alumnado de 1º curso do ciclo formativo de grado básico realizarase a principios do mes de xuño, nas datas que se determinen na norma que estableza o calendario escolar. As sesións de avaliación final extraordinaria do alumnado do bacharelato e do 1º curso dos ciclos formativos básicos, a sesión de avaliación final do alumnado de ESO, as sesións da avaliación final de ciclo do 2º curso do ciclo de formación profesional básica e as sesións da avaliación final de módulos do alumnado do ciclo formativos de formación profesional realizaranse ao remate das actividades lectivas.

Ao finalizar o curso, na sesión de avaliación final, o equipo docente decidirá sobre a promoción do alumnado, atendendo a:

- Consecución dos obxectivos.
- Grao de adquisición das competencias clave.
- Valoración das medidas que favorezan o progreso do alumnado.

Criterios de promoción en ESO

Tendo en conta o anterior, conseguirá a promoción dun curso ao seguinte:

1. Alumnado que supere as materias ou ámbitos cursados ou teña avaliación negativa nunha ou dúas materias, considerándose para o cómputo as materias non superadas do propio curso e as dos cursos anteriores
2. O alumnado de 1º ESO na maior parte dos casos pode seguir con éxito o curso seguinte e ter expectativas favorables de recuperación e, ademais a devandita promoción beneficia xeralmente a súa evolución académica, tendo en conta que a pequena diferenza de nivel curricular entre 1o e 2o ESO. Por tanto, tamén acada a promoción o alumnado de 1º ESO que teña máis de dúas materias non superadas se cumpre as seguintes condicións:
3. Así mesmo, obtén a promoción o alumnado de 2º ESO e 3º ESO que teña máis de dúas materias con avaliación negativa se cumpre as condicións seguintes:
  - 3.1. Ten unha media aritmética das cualificacións obtidas en todas as materias en que estea matriculado nese ano académico é igual ou superior a 5.
  - 3.2. Que a suma dos períodos lectivos semanais das materias con avaliación negativa non sexa superior a dez. Para estes efectos, non se considerarán as horas de libre disposición.
  - 3.3. Ten unha media aritmética das cualificacións obtidas en todas as materias en que estea matriculado nese ano académico igual ou superior 5.
  - 3.4. Que a suma dos períodos lectivos semanais das materias con avaliación negativa non sexa superior a dez. Para estes efectos, non se considerarán as materias pendentes de cursos anteriores nin as horas de libre disposición.”
  - 3.5. Que o equipo docente considere que a natureza das materias non superadas lle permite seguir con éxito o curso seguinte.
  - 3.6. Que o equipo docente considere que ten expectativas favorables de recuperación e que a devandita promoción beneficiará a súa evolución académica.

Criterios de titulación en ESO.

Ao finalizar o cuarto curso da ESO, o equipo docente da alumna ou do alumno, na sesión de avaliación final, decidirá sobre a súa titulación. A decisión atenderá á adquisición das competencias clave e á consecución dos obxectivos da etapa. Tendo en conta os seguintes criterios de titulación, obterá o título de graduado en educación secundaria obrigatoria o alumnado que:

- supere todas as materias ou ámbitos cursados.
- teña materias con avaliación negativa se cumpre todas as condicións seguintes:
  1. ten acadados os obxectivos da etapa, para o cal é imprescindible realizar as probas (exames) e actividades necesarias para a súa avaliación.
  2. ten superadas as competencias claves.
  3. ten unha media aritmética das cualificacións obtidas en todas as materias en que estea matriculado nese ano académico igual ou superior 5.

Criterios de promoción do alumnado de Bacharelato.

As alumnas e os alumnos acadarán a promoción de primeiro a segundo de bacharelato cando superen as materias cursadas ou teñan avaliación negativa en dúas materias como máximo.

Para os efectos deste punto, só se computarán as materias que como mínimo a alumna ou o alumno deben cursar en cada un dos bloques. No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que as alumnas e os alumnos poidan cursar máis materias do devandito bloque.

As materias de libre configuración autonómica son Lingua Galega e Literaturas, Antropoloxía, Literaturas Hispánicas e Robótica.

Criterios de titulación do alumnado de Bacharelato.

Para obter o título de bacharel cumprirá a avaliación positiva en todas as materias dos dous cursos de bacharelato.

Excepcionalmente, unha alumna ou un alumno que superase todas as materias agás unha, obtén o título de bacharel sempre que se cumpran ademais todas as condicións seguintes:

1. Que o equipo docente considere que a alumna ou o alumno alcanzou as competencias e os obxectivos vinculados a ese título, para o cal a media aritmética das cualificacións obtidas en todas as materias da etapa cursadas que como mínimo se requiran para a obtención do título pola modalidade pola que se remata sexa igual ou superior a cinco.

Neste caso, para os efectos do cálculo considerarase a nota numérica obtida na materia non superada.

2. Que non se produciu unha inasistencia continuada e non xustificada por parte da alumna ou do alumno na materia.

Considérase que a inasistencia é continuada cando o número de faltas de asistencia sen xustificar ou non debidamente xustificadas é igual ou superior ao 10% do horario lectivo da materia suspensa. A consideración de falta xustificada está recollida no Art 18 Sobre a xustificación das faltas de asistencia do alumnado das Normas de Funcionamento e Convivencia do centro.

3. Que a alumna ou o alumno se presentou ás probas e realizou as actividades necesarias para a súa avaliación, incluídas as da convocatoria extraordinaria.

K) Os criterios xerais do outorgamento de matrículas de honra.

Criterios do outorgamento de matrículas de honra en ESO.

O alumnado que, despois da avaliación final do cuarto curso, obtivese unha nota media do cuarto curso igual ou superior a nove puntos, poderá obter a distinción de matrícula de honra. Esta distinción concederáse a un número igual ao enteiro máis próximo ao 5 % do total de alumnado matriculado no centro docente no cuarto curso.

Protocolo para a adxudicación da matrícula de honra en ESO.

Os titores/as poderán propoñer ao alumnado que cumpra os requisitos para a mención de matrícula de honra ao finalizar a sesión de avaliación ordinaria do seu grupo. Os titores/as e o profesorado do alumnado proposto para matrícula de honra decidirán ao finalizar as sesións de avaliación ordinaria de 4º de ESO as mencións e a orde de concesión, segundo os criterios establecidos na normativa oficial e os recollidos no seguinte apartado. En caso de reclamación de cualificacións que afecten ao alumnado proposto para a matrícula de honra, o equipo docente de 4º ESO reunirse novamente para estudar a adxudicación das matrículas.

Criterios para a concesión da matrícula de honra en ESO.

- Nota media da etapa, axustada a dúas cifras decimais.
- En caso de empate, nota media de 4º ESO, axustada a dúas cifras decimais.
- Se persiste o empate, número de cualificacións numéricas de 10 puntos totais en 4º de ESO.
- Se persiste o empate, número de cualificacións numéricas de 10 puntos totais en 3º, 2º e 1º de ESO.
- Se unha vez aplicados estes criterios se mantén o empate, este resolverase aplicando o resultado dun sorteo público, que realizará anualmente a consellería a última semana do mes de febreiro.

Criterios do outorgamento de matrículas de honra en Bacharelato.

O alumnado que, logo da avaliación final ordinaria do segundo curso, obtivese unha nota media do segundo curso igual ou superior a nove puntos poderá recibir a mención de matrícula de honra. A devandita mención poderá concederse, como máximo, a un número de alumnas ou alumnos igual ao enteiro máis próximo ao 5 % do total de alumnado matriculado no centro docente no segundo curso.

Protocolo para a adxudicación da matrícula de honra en Bacharelato.

Os titores/as poderán propoñer ao alumnado que cumpra os requisitos para a mención de matrícula de honra ao finalizar a sesión de avaliación ordinaria do seu grupo. Os titores/as e o profesorado do alumnado proposto para matrícula de honra decidirán ao finalizar as sesións de avaliación ordinaria de 2º de Bacharelato as mencións e a orde de concesión, segundo os criterios establecidos na normativa oficial e os recollidos no seguinte

apartado. En caso de reclamación de cualificacións que afecten ao alumnado proposto para a matrícula de honra, o equipo docente de 2º de Bacharelato reunirse novamente para estudar a adxudicación das matrículas.

Criterios para a concesión da matrícula de honra.

- Nota media de 1º máis 2º de bacharelato, axustada a dúas cifras decimais.
- En caso de empate, nota media de 2º de bacharelato, axustada a dúas cifras decimais.
- Se persiste o empate, número de cualificacións numéricas de 10 puntos totais en 2º de bacharelato.
- Se persiste o empate, número de cualificacións numéricas de 10 puntos totais en 1º de bacharelato.
- Se persiste o empate, nota media da ESO.
- Se unha vez aplicados estes criterios se mantén o empate, este resolverase aplicando o resultado dun sorteo público, que realizará anualmente a consellería a última semana do mes de febreiro.

L) As decisións e criterios xerais para a elaboración e avaliación das programacións didácticas.

A elaboración da programación docente das materias propias ou das asignadas correspóndelle ao departamento didáctico, sendo o xefe ou xefa do departamento a persoa responsable da labor de coordinación e supervisión inicial.

As programacións elaboraranse a partir da memoria final do curso anterior e procurarase que sexan claras e concisas. Deberán ser únicas para o mesmo nivel e son o instrumento que permite desenvolver a actividade lectiva ao profesorado do departamento de xeito coordinado.

As programacións entregaranse no mes de setembro, antes do inicio das actividades lectivas. As programación do ciclo formativo básico realízase na aplicación Programacions (<https://www.edu.xunta.gal/programacions/>) e as da ESO e bacharelato elabóranse na aplicación Proens (<https://www.edu.xunta.gal/proens>). Estas aplicacións informáticas tamén serán utilizadas para a entrega, a supervisión e a comprobación por parte das xefaturas de departamento, así como pola dirección e da Inspección educativa.

Todas as programacións subiranse á páxina web do instituto. O profesorado informará ao alumnado nas aulas e as familias a través de abalar-mobil dos aspectos máis relevantes das mesmas e da posibilidade de consultar as distintas programacións didácticas na páxina web do centro.

As modificacións que ao longo do curso se fagan nas programacións, recóllense no libro de actas do propio departamento coa súa xustificación e se remite nun anexo por email a xefatura de estudos, que unha vez supervisado será enviado a inspección educativa. As modificacións ás programacións tamén se recollerán na memoria final do departamento.

As programacións deberá comprender::

- a. Introducción.
- b. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias.
- c. Relación de unidades didácticas coa súa secuencia e temporalización, que incluírán a parte do currículo da área, materia ou ámbito que se traballará e a relación de instrumentos de avaliación.
- d. Concrecións metodolóxicas e materiais e recursos didácticos.
- e. Avaliación: procedemento para a avaliación inicial, criterios de cualificación con indicación do grao mínimo de consecución para a superación e criterios de recuperación, procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes, procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias,
- f. Medidas de atención á diversidade.
- g. Concreción dos elementos transversais e actividades complementarias.
Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro e procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora da programación.

M) Os criterios para a participación do centro en proxectos, plans e programas.

Os criterios xerais para a participación do centro en diferentes plan, programas e proxectos son:

- Deben favorecer a consecución dos obxectivos de etapa e a adquisición das competencias clave.
- Non deben ser discriminatorios para o alumnado, especialmente no referente aos recursos económicos, capacidade intelectual, xénero ou orientación sexual para a súa participación.
- Deben estar adaptados a idade do alumnado e ao seu ritmo de aprendizaxe.
- Teñen que axustarse a algunha das actividades programadas polos departamentos.
- Potenciarase a participación en proxectos ou programas que traten sobre a igualdade de xénero, a prevención da violencia de xénero e o respecto á diversidade afectivo-sexual, o desenvolvemento sostible e a transición ecolóxica, sobre estilos de vida saudable, uso seguro e responsable das TIC e convivencia.
- Tamén se impulsará a participación naqueles proxectos que impliquen mobilidade do alumnado ao estranxeiro para practicar o idioma nun contorno non formal e promover a convivencia co alumnado doutros lugares, sempre que teñan un enfoque inclusivo.
- Prioritarios serán todos os programas e proxectos dirixidos a superar as barreiras para o éxito educativo que atopan moitos dos nosos alumnos e alumnas.

N) O procedemento para a revisión, avaliación e modificación da concreción curricular.

Na avaliación da concreción curricular terase en conta os seguintes indicadores de logro:

- Os obxectivos xerais de etapa foron acadados por unha porcentaxe superior ao 75% do alumnado de todos os cursos.
- A adecuación dos obxectivos de etapa ao contexto do centro.
- Trátáronse a maior parte dos temas transversais ao longo do curso.
- Aplicou a metodoloxía cooperativa en máis dun 10% dos grupos.
- Realizouse algún proxecto interdisciplinar.
- Os recursos materias de tipo informativo foron suficientes.
- Os recursos materias bibliográficos foron suficientes.
- A oferta de materias optativas cubriu as necesidades do alumnado.
- A oferta de materias optativas estivo ben deseñada.
- Os itinerarios estiveron ben organizados e responderon as demandas do alumnado.
- A oferta de actividades complementaria estivo equilibrada no tempo.
- A oferta de actividades complementaria estivo equilibrada nos distintos grupos.
- A oferta de actividades complementaria cubriu as necesidades dos distintos departamentos.
- Os plan de reforzo foron efectivos.
- O numero de alumnado con materias pendentes de cursos anteriores redúcese un 10%
- Redúcese nun 10% o número de repetidores en todos os cursos e ensinanza.
- Os criterios de promoción están ben establecidos e permite unha aplicación clara.
- Os criterios de titulación están axustados co grao de adquisición das competencias e dos obxectivos de etapa.
- A concesión das matrículas de honra recae no alumnado con máis méritos para recibir esta mención.
- As programacións didácticas foron un instrumento útil para guiar a acción docente.
- As programación didácticas informaron ao alumnado e as familias sobre os contidos, criterios de avaliación e criterios de cualificación.

A avaliación levarase través de cuestionarios online nos que se valorará os distintos indicadores de avaliación

Levarase a cabo ao trimestralmente, no claustro de fin de avaliación. No caso do alumnado e familias realizarase a final de curso.

A avaliación realizarana o claustro do profesorado, as familias e o alumnado.

As conclusións extraídas da devandita avaliación incluíranse ao final do curso na memoria final de cursos. Estas conclusións serán a base para a elaboración da proposta curricular do curso seguinte.